

3 «Ми воюємо заради майбутнього, а не минулого»
СТОР.

4 Звідки береться університетський реквізит?
СТОР.

5 Зберігаємо пам'ять...
СТОР.

Майже 10 років навчання й 3 дрони для ЗСУ...

Інтерни нашого університету завершили оновлену програму інтернатури

21 червня в стінах УжНУ відбулася важлива та урочиста подія: лікарі-інтерни успішно завершили навчання. Цьогорічні випускники стали першими, які фінішували за новою програмою, упровадженою під час війни в Україні й ретельно розробленою відповідно до європейського курсу нашої держави, щоб відповідати суворим вимогам і забезпечити найвищу якість медичної освіти. Цей шлях був непростим, адже стикався з численними викликами, зокрема у вигляді перерв, логістичних проблем. Однак попри перешкоди, рішучість та стійкість інтернів і викладачів забезпечили продовження й завершення навчання. Між іншим, до останнього під час війни приєдналися двоє інтернів з інших міст. Вони влилися в колектив, зміцнили його, стали невід'ємною частиною цьогорічного випуску. Їхня інтеграція продемонструвала гнучкість, а також інклюзивність нової системи.

Олена Терешкіна, яка родом із Харкова, опанувала спеціальність «Внутрішні хвороби». Перші враження про Ужгород були такі: це місто є найбезпечнішим в Україні, де могла б спокійно завершити навчання. Любов до закарпатського краю пробудили колорит-

ні населені пункти, мальовничі гори й річки, доброзичливі люди, смачна кухня.

Цікавий ще один факт: цьогоріч у випуску – двоє іноземних інтернів. Раніше програма інтернатури була спрямована винятково на українських громадян. Тож нині – по-справжньому історичний момент для університету.

Інтерни задоволені опанованою програмою. Вони зазначили, що інтернатура на базі УжНУ пропонує високоякісну освіту та нову медичну програму, що поєднує теорію й практику. Зокрема, навчальний процес проходження інтернатури забезпечує відповідні практичні навички за клінічних умов сукупно з міжнародними семінарами та воркшопами.

«Цікаво спостерігати за впровадженням доказової медицини в клінічну практику тут, що надає інтернам цінну можливість вивчати та застосовувати ці принципи на практиці», – зазначила Ліза Браун, інтернка спеціальності «Внутрішні хвороби», яка є громадянкою США.

Програма справді була надзвичайно ефективною, адже поєднувала міждисциплінарні лекції, які конкретно висвітлювали складні виклики для лікарів, охоплювали широкий спектр медичних знань і згаданих практичних навичок.

Вищесказане дозволило підготувати інтернів до успішної практичної діяльності в медичній сфері під час війни.

Після завершення програми навчання випускники факультету післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки вирішили відмовитися від традиційних святкових заходів. Натомість з ініціативи ректора університету Володимира Смоланки зібрали кошти на три ударні дрони для Збройних сил України, які перебувають на передових позиціях. Така ініціатива університетської спільноти є значним внеском у захист держави (до речі, цю важливу справу зробили вже 35 кафедр університету!) А під час вручення сертифікатів інтернам було сказано чимало важливих слів. Запам'яталася розповідь заступника декана Михайла Гечка про його вишиванку: не лише стала елементом одягу для урочистих заходів, а й має непросту долю та цікаву історію. Зокрема, вишита сорочка свій перший орнамент здобула в далеких степах Сибіру, куди заслали дідуся дружини Михайла Михайловича (заарештували у зв'язку з розповсюдженням газет Української повстанської армії). Отож названа заповітна річ символізує непохитну віру й

стійкість українців різних епох. М.Гечко наголосив, що цьогорічні випускники – те покоління, котрому судилося трансформувати систему, побудувати нову, сучасну, європейську Україну.

Своєю чергою, декан факультету, директор НДІ сімейної медицини Іван Чопей у вітальній промові до інтернів зауважив: важливо відчувати задоволення від вдосконалення навичок та лікування пацієнтів. Наставник закликав випускників продовжувати професійний розвиток з ентузіазмом, відданістю, підкреслюючи: справжня пристрасть до своєї роботи значно підвищить як особисте задоволення, так і якість наданої допомоги.

Що ще слід додати на завершення? В Україні стало на 200 лікарів більше. Наш університет випустив нових хірургів, акушерів-гінекологів, травматологів та спеціалістів інших галузей. Бажаємо випускникам подальших успіхів, щасливої долі та якомога швидшої перемоги Україні!

За інформацією факультету післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки

Анна Саприкіна,
Олександра Борбуцька,
студентки відділення журналістики.

На міжнародному конгресі

У Туреччині, у місті Газіантеп, завершився XII міжнародний науково-дослідницький конгрес, у якому взяли участь науковці з 30 країн світу. Серед них були й представники нашого університету: деканеса факультету туризму та міжнародних комунікацій, доцентка Наталя Габчак і завідувачка кафедри полікультурної освіти та перекладу факультету історії та міжнародних відно-

син, доцентка Світлана Мишко. Науковиці альма-матер провели міждисциплінарні дослідження з використанням різноманітних теорій, методів, а також базуючись на значному досвіді роботи. А результати праці представили в доповіді й презентації «Інновації в логістиці туристичної галузі». **Максиміліан Бабинець, студент відділення журналістики.**

Призові інновації у Відні

У Відні на конференції «MOI: Magic of Innovation» Злата Соколова, студентка 2 курсу (спеціальність «Менеджмент») факультету історії та міжнародних відносин УжНУ, посіла третє місце, виступивши з презентацією про інноваційні рішення в галузі освіти для професіоналів страхової сфери. Доповідь поєднувала теоретичну складову й практичні приклади, що схвально відзначили журі та аудиторія. «Хочу закликати всіх молодих людей не боятися приймати нові виклики та брати участь

у різних заходах. Випробування – страшно, це – вихід із зони комфорту, проте така діяльність дозволяє відчувати радість від досягнутих результатів. Ваш внесок і активність можуть змінити світ на краще. Енергія й завзяття здатні творити дива. Тож не зупиняйтеся, вірте в себе та свої можливості», – поділилася порадами призерка. Бажаємо Златі нових звершень, а іншим студентам – успіхів у реалізації знань і талантів! **Софія Скиба, «Погляд».**

На зустріч із фахом

Наше відділення журналістики відвідали вихованки гуртка юних медійників із Мукачева. Це – уже третя подібна поїздка за роки співпраці. Гості дізналися більше про відповідну професію, ознайомилися з кафедрою, факультетом, основним навчально-лабораторним корпусом у цілому. Студенти з викладачами придумали квест: учасниці розга-

дували таємницю викрадення з музею медійного кодексу, що містить етичні принципи. Для гостей також підготували презентацію про навчання й дозвілля в УжНУ, спілкування в редакції газети «Погляд». За словами юнок, їм зустріч сподобалася; було пізнавально й цікаво. **Максиміліан Бабинець, студент відділення журналістики.**

У вирі спорту...

Останнім часом особливо активним видалося спортивне університетське життя. Дещо з найважливішого...

ЧЕМПІОНИ І УКРАЇНИ, І ЄВРОПИ!

У Коломиї на чемпіонаті України з класичного пауерліфтингу серед команд молодіжних вікових груп у категорії юнаків U-18 переможцем став першокурсник факультету фізвиховання Артем Сіромолот. Він підняв над собою 577,5 кг. Вигравали й дівчата: у категорії U-23 (47 і 57 кг) із загальним результатом 280 та 400 кілограмів «золото» завоювали відповідно представниця медичного факультету Богдана Семенова й студентка факультету здоров'я та фізичного виховання Наталя Мага. Крім основних дисциплін, студентки здобули по три перші місця в окремих вправах. А Н.Мага встановила ще й рекорд України в присіданні – 162,5 кг. Крім того, вона, вихованка старшого викладача кафедри фізвиховання Андрія Федорішка, у Люксембурзі стала чемпіонкою Європи! Медаль найвищої проби забезпечила сума 415 кг. У нашій представниці також «золото» за тягу та два «срібла» у присіданні й жимі лежачи. Вітаємо наших пауерліфтерів із тріумфом!

ЧАС ІСПИТІВ

Здобувачі освітньо-профе-

сійної програми (ОПП) «Фізична культура і спорт» бакалаврського напрямку 26 червня завершили атестацію у формі комплексного кваліфікаційного іспиту. Серед студентів був відомий греко-римський борець Олег Халілов, який у складі збірної України готується до Олімпіади-2024. За результатами оцінювання загальних і професійних компетентностей випускників спостерігав золотий та срібний призер Олімпійських ігор, багаторазовий призер, зокрема чемпіон, світу і Європи Жан Беленюк. **Олександра Борбуцька, студентка відділення журналістики.**

У ГАНДБОЛІСТОК – УНІВЕРСІАДНЕ «СРІБЛО»!

Із 20 до 23 червня в Києві тривала літня Універсіада з гандболу з участю 8 команд. Наші представниці під керівництвом головної тренерки Наталії Семаль показали чудову гру, здобувши три перемоги за однієї поразки у фіналі. Це забезпечило для УжНУ срібні медалі (див. фото)! Нашу команду представляли: Валерія Нестеренко, Крістіна Шушанін, Ольга Макаренко, Анастасія

Співпраця між УжНУ та UCLan триває

У межах «Twinning Initiative» Ужгородський національний університет продовжує співпрацю з Університетом Центрального Ланкаширу (Велика Британія), розташованому на Північному Заході Англії. Загалом до масштабної програми залучені 25 українських та 25 британських вишів. Основна мета – підтримка українських науковців та університетів. За два роки участі є добрі здобутки: в УжНУ відбулися курси вивчення англійської мови для студентів і викладачів, проведено наукові онлайн-дискусії, наші представники долучилися до дистанційних науково-освітніх заходів, отримано комп'ютерну техніку.

Наприкінці травня відбувся візит до UCLan. У Престоні побували представниці 5 факультетів УжНУ з метою зміцнення співробітництва між вишами, обговорення потенційних проєктів. До делегації входили: Сніжана Голик, виконувачка обов'язків декана факультету іноземної філології, завідувачка кафедри англійської філології; Антоніна Булина, заступниця керівниці відділу міжнародних зв'язків, старша викладачка кафедри англійської філології; Діана Кайнц, завідувачка кафедри міського будівництва і господарства, доцентка; Маріанна Колодій, старша викладачка кафедри політології та державного управління, керівниця Центру гендерної освіти; Наталя Толочко, доцентка кафедри журналістики; Наталя Попович, доцентка кафедри полікультурної освіти та перекладу факультету історії та міжнародних відносин. Дехто з делегаток уже мав попередні

онлайн-зустрічі з британськими колегами та нагоду взаємодіяти в певних напрямках. Потенційна можливість співпраці, володіння мовою, зацікавлення британських партнерів окремими факультетами визначили склад делегації.

Програма візиту була насиченою. Зокрема, відбулася зустріч із професором Грейемом Болдвіном, віцеканцлером UCLan, якому вручили подяку від імені ректора УжНУ, професора Володимира Смоланки. Відповідно до кола інтересів, ужнівці навідалися до деяких структурних підрозділів. Окремий день візиту присвятили презентаціям наукових напрямків факультетів і кафедр УжНУ та UCLan. У межах сесії «Обмін дослідженнями та знаннями» розглянули пріоритетні напрямки співпраці. Ще один актуальний

захід мав назву «Зводимо мости», під час якого делегатки УжНУ рефлексували про роботу в умовах війни. Відбулося й нагородження учасників конкурсу постерів «Відчуття України: страх, любов, ненависть».

Завдяки «Twinning Initiative» планується продовження курсів вивчення англійської мови. Партнери мають намір розпочати студентську віртуальну мобільність (COIL). Також наш заклад долучиться до «University Global Challenge», тому впродовж осіннього семестру ужнівці матимуть можливість узяти участь у серії майстер-класів від фахівців своєї справи, вирішуватимуть реальні завдання, обмінюватимуться ідеями тощо. **Кароліна Попович, студентка відділення журналістики.**

Любченко (факультет здоров'я та фізичного виховання), Каріна Товтин, Анастасія Свистак (юридичний факультет), Олександра Шестако (факультет історії та міжнародних відносин), Анна Гільманова (фізичний факультет). Вітаємо ужнівців із чудовим результатом та бажаємо їм подальших спортивних успіхів! **Адріана Марцин, студентка відділення журналістики (заочна форма навчання).**

У ВОЛЕЙБОЛЬНОМУ ФІНАЛІ УНІВЕРСІАДИ

У Кам'янці-Подільському в зональних змаганнях із волейболу серед чоловіків у залік XIX Універсіади України коман-

да УжНУ здобула дві перемоги за однієї поразки й класифікувалася до фінального турніру. У завершальних змаганнях у Хмельницькому наші представниці посіли 8 місце.

УЖНІВЦІ ВИГРАЛИ ОБЛАСНУ УНІВЕРСІАДУ З МІНІФУТБОЛУ

У Берегові фінішувала XIX Закарпатська обласна універсіада з-поміж закладів вищої освіти за програмою футзалу. У змаганнях виступили 5 команд за коловою системою. Ужнівці (тренер Іван Шанта) здобули 4 перемоги в 4 матчах і стали переможцями турніру. За чемпіонів виступали студенти факультету здоров'я та фізвиховання і юридичного.

ДО ДНЯ ЖУРНАЛІСТА

В обласному міні-футбольному турнірі до Дня журналіста пам'яті відомих закарпатських гравців-спартаківців Карла Олега та Дмитра Калинича відновила участь команда відділення журналістики УжНУ. Наші представники посіли 4 місце, а другокурсникові, захиснику Вітчизни Микиті Пацаловському на відкритті заходу вручили посвідчення члена Національної спілки журналістів України.

Ольга Коровська,

студентка відділення журналістики.

ТУРНІРИЛИ ВОЛЕЙБОЛІСТКИ

В університетських змаганнях із волейболу серед дівчат (головним організатором заходу став третьокурсник-медик Дмитро Гамор; допомагав також голова Студради УжНУ Марк Ердевді; виступили майже всі підрозділи) перемогла команда з факультету іноземної філології, яка випередила колегинь-юристок. **Ольга Коровська, Ольга Шанта, студентки відділення журналістики.**

Федір Шандор: «Ми воюємо заради майбутнього, а не минулого»

Його знають як батька сучасного закарпатського туризму, а війна зробила відомим на всю Україну ще і як професора з окопів. Мова про Ф.Шандора, військовослужбовця ЗСУ, завідувача кафедри соціології та соціальної роботи, професора, президента туристичної організації «Закарпаття». Я вирішила поспілкуватися з Федором Федоровичем. І ось що з цього вийшло...

– Чому вирішили вступити до лав ЗСУ?

– Потрібно було прийняти рішення, базуючись на соціальній складовій. І ця складова називалася «або ти, або тебе». Ми розуміли, що воювати зі 140-мільйонним ресурсним ворогом, із ядерною державою практично нереально, як визначав відомий футуролог Юрген Габермас. Ми, українці, мали програти, бути стергими з лиця землі. Того хотів агресор. Але ми мали одну спробу, якою скористалися. Спробували дати відсіч – і вийшло. За таким принципом я й пішов. У тебе може бути все добре, але не буде Батьківщини. Я за свої 49 років став доктором наук, професором, завідувачем кафедри, працював у різних галузях і міг усе втратити. Звичайно, міг жити комфортно, працюючи менеджером із клінінгу десь за кордоном, переживаючи та плачучи за свою державу на берегах Адріатичного моря чи Тихого океану. Але я розумів, що буду ніким, мене зватимуть ніяк і почуватимуть себе повним соціальним нулем. Тому й зробив вибір українця – людини, яка любить свою землю.

– Ваша історія є спростуванням поширеного міфу про те, що на Закарпатті люди далекі від війни й повністю ігнорують те, що відбувається на фронті.

– Закарпатці рівно пропорційно дали стільки своїх синів і дочок на фронт, як і в усіх інших областях. Не менше й не більше. Дали тих, хто відчував у собі фізичну, психологічну можливість стати до лав Збройних сил України.

– Якщо ми вже говоримо про Закарпаття, то наш край, зокрема обласний центр, уже неможливо уявити без ле-

гендарних мініскульптурок, параду Миколайчиків, Ужгородської регати та багатьох інших Ваших ініціатив. Як усе це вигадували?

– Не зовсім вигадував, а намагався проєктувати. Було дуже багато ідей, які просто «не зайшли», як кажуть. Тобто не пішли в маси, не стали трендами, брендами. Деякі потрібно було підтримувати довго, інші – менше часу. Власне, із мініскульптурами вдалося: вони здобули популярність. Зараз в Ужгороді їх понад 60. Стали родзинкою для туристів, а в екскурсоводів є можливість більше розповідати про наш обласний центр. Тим паче, з'являються нові скульптурки. Крім цього, квести для школярів, студентів, для тих, хто цікавиться. Фактично маленьке місто, маленькі скульптури, але великі історії. Так само з різними атракціями, фестивалями – щось померло, щось народилося. Суспільство саме обирає. До речі, у нас тепер – рік квіткового туризму. Ми популяризуємо рослини, якими в соцмережах відомий край: сакури, лаванда, нарциси, білоцвіти, фіалки. І ще маємо кілька нових проєктів, незважаючи на те, що війна. Адже ми воюємо не для того, аби плакати й ходити на кладовище. Це – честь та слава. Дякуємо всім, хто віддав життя, здоров'я. Але всі ми: ті, хто загинув, хто поранений, хто воює, хто вже відійшов у тил – воювали заради усмішок, не заради нашої чорної держави, а синьо-жовтої радісної великої України. Ми воюємо заради майбутнього, а не минулого.

– У Вас справді багато цікавих ініціатив. Мені відомо, що свого часу Ви навіть працювали радіоведучим. Якими ще справами доводилося займатися, про які ніколи не подумали б?

– Деякими справами займався тільки тому, що потрібно було виконувати свою споживацьку функцію – просто їсти хотілося.

– А ось коли Ви були юнаком, чи уявляли себе таким, яким є зараз: успішним, популярним, завжди своїм серед молоді?

– Успішність вимірюю не я, а суспільство, і для мене це в цілому не важливо. Я роблю те, від чого дістаю задоволення. А як каже соціологія, небагато людей займаються справою, за яку платять гроші та маєш утіху. У мене така справа є – робота зі студентами, наукова праця (конференції, поїздки світом). Об'їхав п'ять континентів завдяки соціології й туризмознавству. Не для відпочинку, а саме на конференції. Також маю різні знайомства в тій сфері, яку люблю. Це приносить велике задоволення і є моїм успіхом.

– Федоре Федоровичу, чи було Вам колись соромно?

– Було соромно за те, що я порушив етичний кодекс своєї професії. Я тоді думав, що «ніхто не дізнається». Я на все життя запам'ятав той момент, він був жорстоким ударом для мене. Однак потрібно завжди вчитися на своїх помилках, а потім їх приймати. Тоді я заробив добрі гроші, була тимчасова ейфорія. Проте мені це досі згадується і друзі, і недруги. Я часто розповідаю студентам про цей випадок, щоб ніколи не спокушались на такий швидкий прибуток, бо він потім довго псує імідж. Тому правило завжди залишається

на стабільний розвиток, я відразу переорієнтувався тільки на науково-освітню діяльність.

– А ось коли Ви були юнаком, чи уявляли себе таким, яким є зараз: успішним, популярним, завжди своїм серед молоді?

– Успішність вимірюю не я, а суспільство, і для мене це в цілому не важливо. Я роблю те, від чого дістаю задоволення. А як каже соціологія, небагато людей займаються справою, за яку платять гроші та маєш утіху. У мене така справа є – робота зі студентами, наукова праця (конференції, поїздки світом). Об'їхав п'ять континентів завдяки соціології й туризмознавству. Не для відпочинку, а саме на конференції. Також маю різні знайомства в тій сфері, яку люблю. Це приносить велике задоволення і є моїм успіхом.

– Федоре Федоровичу, чи було Вам колись соромно?

– Було соромно за те, що я порушив етичний кодекс своєї професії. Я тоді думав, що «ніхто не дізнається». Я на все життя запам'ятав той момент, він був жорстоким ударом для мене. Однак потрібно завжди вчитися на своїх помилках, а потім їх приймати. Тоді я заробив добрі гроші, була тимчасова ейфорія. Проте мені це досі згадується і друзі, і недруги. Я часто розповідаю студентам про цей випадок, щоб ніколи не спокушались на такий швидкий прибуток, бо він потім довго псує імідж. Тому правило завжди залишається

одне: ніколи не зраджувати кодексу етики своєї професії.

– І насамкінець: що, крім війни, Вас нині хвилює, а за що Ви спокійні?

– Хвилює, чому взимку немає снігу, змінився кліматичний пояс. Ще хвилює, чи хлопці встигнуть зробити нові мініскульптури до визначених термінів і чи я встигну реалізувати свої проєкти до певного нового етапу в житті. До прикладу, плануємо встановити кілька цікавих мініскульптур, пов'язаних із сучасним станом – скажімо, подяку воїнам-поліцейським («Поліцейський артилерист») на честь хлопців із Закарпаття, котрі загинули на фронті.

А за що я спокійний сьогодні? За майбутнє України. На фронті бачив нове покоління. Воно значно краще, ніж наше. Воно має той досвід, який ми здобули, і бачить, що ми робили неправильно, аналізує наші помилки – їх, я впевнений, ви вже не повторите. Бо ми все ж – люди, котрі вирости в тій імперії, що тепер розпадається на очах. Я бачив тих, хто тримав лінію оборони, ішов уперед, на жаль, і гинув. Однак завдяки їм постане нова Україна. Тому я спокійний за наше майбутнє. Не важливо, як воно розвиватиметься. Комусь буде здаватися: це – кінець, нічого завтра не буде. Ні. Ви кращі, ніж ми, і дякую за те, що тримаєте разом із нами ідею під назвою «Україна».

Софія Сливка,
студентка
відділення журналістики.

Відчуття України...

Студентки філологічного факультету, а саме відділення журналістики, стали призерами конкурсу постерів «Відчуття України: страх, любов і ненависть», організованого «The University of Central Lancashire – UCLan» у Британії. Катерина Жеребак і Дар'я Ліхоліт отримали сертифікати на 50 фунтів, які можна використати для покупок через «Amazon»!

Дар'я підготувала постер «And there will come a day when the light will shine in our homes again». «Мета полягала в тому, щоб через фотографії руйнувань показати, що насправді відбувається в нашій державі», – розповідає студентка. «Ідея виникла, бо бачимо багато пропаганди за кордоном; і росіяни, які виїхали, можуть поширювати неправдиву інформацію. Світлина була зроблена в моєму рідному мікрорайоні Пів-

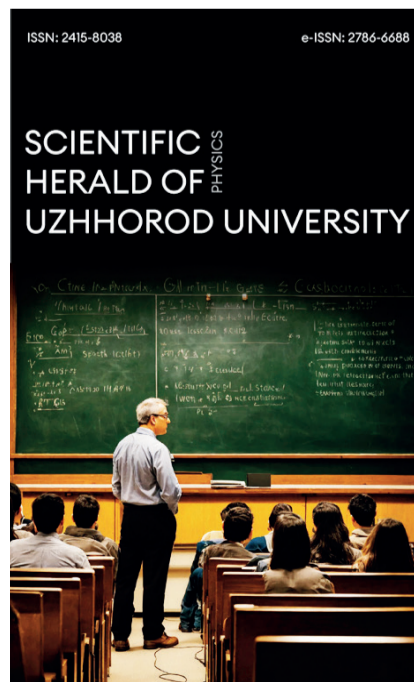
нічна Салтівка в Харкові в перші дні повномасштабної війни».

Постер Катерини називається «We are alive due to YOU!» Дівчина згадала процес створення: «Спочатку цей постер робила для іншого конкурсу разом зі студенткою 4 курсу Віолеттою Алфелдідій із Фахового коледжу мистецтв імені Адальберта Ерделі Закарпатської академії мистецтв. Ідея полягала в тому, щоб порушити питання, яке турбує молодь. Спершу ми хотіли показати, що наша весна прийшла завдяки воїнам, але потім додали, що не тільки весна, а й наше майбутнє залежить від захисників. Ми повинні про це пам'ятати».

Дівчата зізналися: не очікували виграшу, не прагнули перемогти, тож новина приємно вразила.

Аліна Турок,
студентка
відділення журналістики.

«Науковий вісник УжНУ. Серія «Фізика» – у першому квартилі Scopus

Згідно з даними CiteCore 2023, «Науковий вісник УжНУ. Серія «Фізика» увійшов до найвищого квартилю Scopus в одній із трьох категорій: його рейтинг становить Q1 і 80 %. Такий підсумок є свідченням високого рівня впливовості й значущості журналу. Відповідно до наказу МОН України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук», наукова публікація, розміщена у виданні, яке віднесло до першого квартилю, прирівнюється до трьох. «Загалом категорій є три, тому чекаємо результатів, що стосуються інших двох. Будемо прагнути втриматися на позиції, оскільки це – тимчасове явище: періодично

рейтинг оновлюється», – мовив головний редактор «Наукового вісника УжНУ. Серія «Фізика», завідувач кафедри твердотільної електроніки та інформаційної безпеки, професор Василь Різак. Заступником головного редактора є професор Павло Пуга, а відповідальною редакторкою – доцентка Наталія Попович.

Василь Михайлович подякував членам редколегії й керівництву Ужгородського національного університету за сприяння в досягненні такого результату, а особливо – ректорові Володимирі Смолянці за постійну підтримку й допомогу. Бажаємо нових наукових здобутків колективу фізичного факультету!

Софія Скиба,
«Погляд».

Звідки береться університетський реквізит?

К оли ми думаємо про університет, здебільшого уявляємо вже звичні картини: довгі коридори зі сходами, аудиторії, лабораторії. І хоч УжНУ справедливо асоціюється передусім із навчальним процесом, за лаштунками фасаду залишаються підрозділи, які піклуються про безперервне функціонування альма-матер. Одним із таких є відділ постачання.

Я навідалася в гості до адміністративно-господарської частини доволі рано, проте робота там уже кипіла. Люди заходили й виходили, снували між кабінетами й, зрештою, зникали за черговими дверима із синьою табличкою, щоб вирішити нагальні питання. Важко було здогадатися про цей шалений ритм, дивлячись на будівлю: здавалося, що тут, у затінку кафедрального собору, оповиті пліщем стіни захищають її від будь-якого впливу із зовнішнього світу.

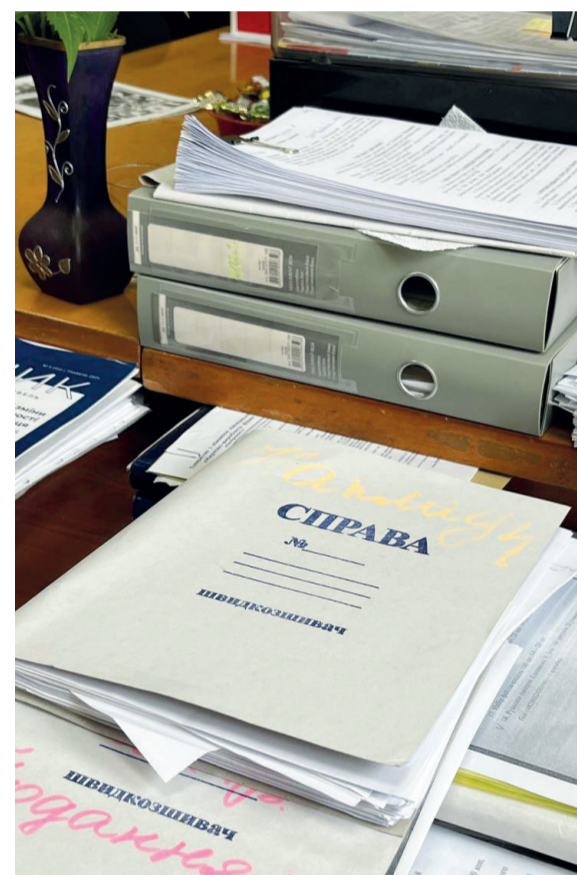
Перше, що відразу впадає в око, як тільки піднімаєшся до відділу постачання, – стоси паперів. Документам, папкам і ксерокопіям тут відведене особливе місце. Це зрозуміло, адже підрозділ забезпечує університет усіма матеріально-технічними ресурсами: від дрібної канцелярії на кшталт олівців та файлів до необхідного для досліджень професійного обладнання. Більше здивувала кількість рослин, які на сонячному світлі аж виблискують зеленим у різних куточках кімнати. За вікнами кабінету видно Ужгород, а за будинками й вулицями – гори. У такій затишній атмосфері я й поговорила з Євою Стегурою – очільницею відділу. Вона трудиться тут із 1988 року, а на посаді керівниці – із 1995-ого. Загалом колектив складається з двох провідних спеціалістів, старшого товарознавця, завідувача центрального складу та різноробочого. Саме від цієї невеликої групи людей залежить життєдіяльність альма-матер.

«Рік розпочинаємо зі скла-

дання плану закупівель і послуг. Тільки-но виділяють фінансування – ми втілюємо його в життя. Тут виявляється людський фактор: для замовлень потрібні заявки, які іноді нам забувають подати. Ми не зупиняємося, співпрацюємо зі структурними підрозділами, іноді задовольняємо навіть усні термінові прохання. Оперативність вироблена чітко: зателефонували, попросили – вирішуємо! У нас чудова взаємодія з постачальниками, є довіра. Завжди наголошую їм, що УжНУ – багатотисячний колектив студентів і працівників, який потрібно підтримувати», – розповідає Єва Стегуріна. Під час розмови її телефон, ніби на підтвердження слів, кілька разів привертає до себе увагу. Праця не припиняється ні на хвилину, тож бути на зв'язку доводиться постійно.

Є.Стегура уточнює обов'язки свого відділу: колектив забезпечує науково-дослідну частину УжНУ приладами та обладнанням, виконання державних тем і замовлень грантових угод, проводить закупівлю послуг, робіт, товарів, зокрема хімічних реактивів, лабораторного посуду, інструментів через торги. Це дає можливість зекономити. На час підготовки матеріалу відбувається закупівля будматеріалів для капітального ремонту авдиторних приміщень. Неодноразово й «Погляду» відділ надавав допомогу, за що редакція теж удячна, як і представники інших підрозділів.

«Роботи вистачає», – реєструє керівниця й додає: «Я можу сміливо сказати, що люблю свою працю. Вона надихає: різноманітна, цікава. Це – постійна комунікація, різні характери, потреби. Кожен хоче, щоб його прохання виконали, навіть якщо поки неможливо». На запитання, чи важко працювати з таким обсягом завдань, відповідає: «Ні!», адже колеги знають свої обов'язки. Усі працюють злагоджено, допомагають одне одному, і якщо

потрібно, можуть замінити.

Візит до відділу постачання й невимуслене спілкування з його працівниками допомагає краще зрозуміти, що за кож-

ною, навіть найменшою, річчю, котру можна побачити в рідному університеті, криється кропітка праця багатьох людей в оповитому пліщем будинку

на замкових сходах, за що тільки ще раз хочеться подякувати нашим постачальникам!

Софія Скиба,
«Погляд».

Усна історія у воєнний час

Із 13 до 15 червня на базі альма-матер працювала Міжнародна наукова конференція «Усна історія у воєнний час: наукове знання і відповідальність дослідника». Захід відбувся з ініціативи Української асоціації усної історії за підтримки УжНУ, Канадського інституту українських студій при Альбертському університеті, Українського інституту національної пам'яті,

Закарпатського музею народної архітектури та побуту ЗОР, ГО «Центр дослідження та розвитку «Прикордоння».

Учасниками стали історики, зокрема спеціалісти з усної історії, а також етнографи, етнологи й соціологи: загалом понад 50 науковців з України, Канади, Великобританії, Швейцарії, Польщі, Словаччини, США, Чехії, Німеччини, Ірландії. У ролі запрошено-

го лектора виступив Алессандро Портеллі – італійський учений, професор, дослідник усної історії. Важливою умовою була присутність тих, хто долучився. «Для обговорення обрали складні питання, онлайн-під'єднання не передбачали», – зауважив один з організаторів події Павло Леню, доцент кафедри археології, етнології та культурології факультету історії та міжнародних відносин УжНУ. Каже: щоб забезпечити конференцію офлайн, залучили кошти, які надав Канадський інститут українських студій.

Перший і останній дні тривали у форматі пленарних засідань. Учасники дискутували про виклики сучасного життя, які постають перед усними істориками. «Українська асоціація усної історії не влаштувала подібні заходи вже 6 років. Спочатку наукову діяльність призупинили через COVID-19, а потім почалося повномасштабне вторгнення. Проте явища, пов'язані із жертвами війни, ВПО, військовими, волонтера-

ми різного віку й статі, потребують фіксації та подальшого осмислення. Необхідно збирати й записувати досвід людей в умовах лихоліття».

У матеріалах виступів ішлося про травматичний досвід сучасних українців, зокрема про насильство над жінками, масові вбивства, вимушене переселення, труднощі перебування в окупації, життя за кордоном, розкрадання гуманітарної допомоги. Проте в доповідях знайшли відображення й позитивні явища: національне єднання, взаємодопомога, формування громадянського суспільства. «Слід додати, що на цю мить ми не можемо записати всі історії, оскільки на деякі накладено табу через небезпеку повторного травмування оповідачів», – розповів Павло Юрійович.

Усний історик повинен не тільки зафіксувати інформацію, а й забезпечити психологічну підтримку нараторів. Аби брати автобіографічні інтерв'ю, що можуть тривати годинами, потрібно мати досвід, терпіння, емпатію,

теоретичні, методологічні, а також практичні навички польової роботи. До речі, учасник однієї із сесій, польський учений Ігнацій Южвяк, відзначив високий рівень обговорень теоретичних і методологічних проблем усної історії.

Під час роботи конференції окремо проаналізували усно-історичну діяльність на базі шкіл, МАН, а ще від людей, котрі записують свідчення, однак не мають належної підготовки. Цим потенційно ставлять під сумнів цінність зафіксованої інформації в майбутньому й можуть повторно або додатково травмувати оповідачів.

Формування рекомендацій, дискусії й доповіді – тільки одна зі складових тривалого процесу, адже попри війну, УАУІ прагне відновити активну роботу. У найближчих планах – публікація матеріалів, представлених 13–15 червня. Також під час конференції проводили онлайн-трансляцію та запис для платформи «YouTube».

Софія Скиба,
«Погляд».

Зберігаємо пам'ять про шанованого лікаря, професора, сім'янина...

Із життєвого шляху та спадщини Михайла Фатули

31 березня 2024 року відійшов у вічність талановитий кардіолог, професор Ужгородського національного університету, академік Академії наук Вищої школи України, заслужений лікар України М.Фатула. Тоді саме був сформований черговий номер «Погляду», ми обмежилися тільки короткою сумною звісткою про смерть Михайла Івановича. Та до Дня медичного працівника, який в Україні відзначатимуть 27 липня, згадуємо цю Людину й справжнього Фахівця...

Життєвий шлях М.Фатули розпочався 15 вересня 1932 року в селянській родині в селі Вовкове на Ужгородщині. Усе життя й трудову діяльність провів на рідному Закарпатті. У 1949 р. закінчив середню школу в сусідньому селі Середне, а в 1955-ому – медичний факультет Ужгородського держуніверситету. Був направлений на роботу завідувачем дільничної лікарні в село Лохово на Мукачівщині. Потім упродовж 10 літ (1958–1967) завідував терапевтичним відділенням Хустської районної лікарні. Тут паралельно з практичною лікарською діяльністю почав науково-дослідницьку роботу, що стало приводом до запрошення на роботу в УЖДУ.

54 роки (із 1967 р.) трудова діяльність М.Фатули пов'язана саме з нашим університетом, де пройшов шлях від асистента до професора. 21 рік (1979–

2000) був завідувачем кафедри факультетської терапії медичного факультету.

Наукові пошуки М.Фатули пов'язані з вивченням захворювань серцево-судинної системи серед населення краю, зокрема гіпертонічної хвороби. Є автором і співавтором понад 200 праць, які опубліковані у фахових медичних виданнях. Під керівництвом талановитого кардіолога на кафедрі захищені чотири кандидатські дисертації та одна докторська.

Тисячі студентів, котрих десятиліттями навчав професор М.Фатула, нині лікують людей у сотнях міст, сіл нашої держави, а також у багатьох близьких і далеких країнах світу. Десятки тисяч пацієнтів, яких упродовж 65 років консультував лікар, удячні йому за покращення здоров'я, а часто – за врятоване життя.

У 1986 р., коли на Чорнобильській АЕС сталася найбільша техногенна катастрофа, Михайло Іванович працював в епіцентрі подій у поліському краї, надаючи медичну допомогу жителям постраждалих населених пунктів. Ці 20 «чорнобильських» днів стали філософським каменем наступного періоду життя лікаря. Будучи допитливою й мислячою людиною, побачене та пережите фіксував у щоденнику. У наступні десятиліття неодноразово згадував і аналізував ці неординарні, ментальні сторінки свого життя... У 2021 році, у віці

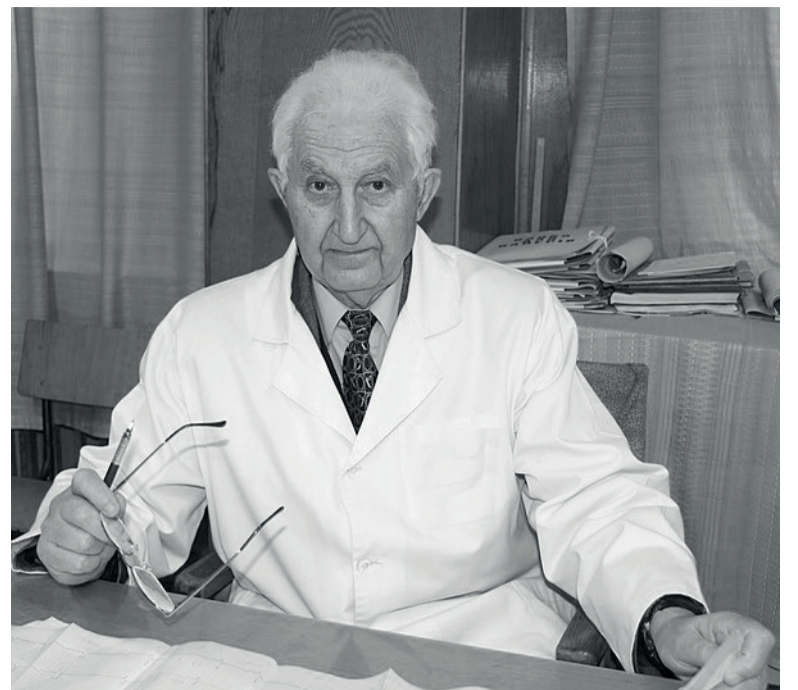
89, написав книжку спогадів «Чорнобильський щоденник», де розповів лікарську правду про трагедію, яку сучасне суспільство майже забуло...

М.Фатула завжди займався активною суспільно-громадською діяльністю. У 1985–1990 рр. його обирали депутатом Ужгородської міської ради. Удостоєний медалі «За трудову доблесть», почесного звання «Заслужений лікар України», відзнаки Закарпатської обласної держадміністрації «За розвиток регіону».

Разом із дружиною, Іриною Фатулою (Сурмай), із якою прожили в любові та злагоді 62 роки (померла 2017-ого), виховали доньку й сина. Михайло Іванович є фундатором відомої медичної династії. Лікарями стали донька Ірина – кардіолог Ужгородської міської лікарні, син Юрій – лікар-хірург, завідувач хірургічного відділення теж Ужгородської міської лікарні, доцент нашого університету. Дитячим кардіологом працювала невістка Єлизавета, лікарями стали онука Анна та її чоловік Валерій.

Власне відомий лікар-науковець, громадський діяч М.Фатула завжди був інтелігентною та скромною людиною, дбайливим сім'янином, люблячим чоловіком, батьком і дідушем.

Теплими спогадами про тата ділиться син Юрій: «В інтерв'ю до свого 90-річчя батько на запитання: «У чому секрет Вашого довголіття?»

відповів: «Я завжди з готовністю сприймав усі виклики долі, розуміючи, що те, що має статися, того не минеш. Я ніколи не намагався штучно створювати проблеми, а навпаки, старався вирішувати їх спокійно, шляхом порозуміння та компромісу. Я завжди поважав думку іншої людини, навіть якщо позиція відрізнялася від моєї. Протягом цілого свого життя щиро ділився знаннями, уміннями, досвідом з усіма: студентами, лікарями, викладачами; і був глибоко переконаний, що це буде розвиватися далі в геометричній прогресії».

Юрій Михайлович також до-

дав: «Проживши довге й насичене життя, пройшовши випробування долі, батько залишив глибокий слід у своїх дітях, учнях, людях, котрим допомагав як лікар. Для мене тато завжди залишався життєвим прикладом, водночас мудрим порадиником і наставником. А ще першим читачем, рецензентом моїх книжок. Батько залишиться для мене назавжди Великою Людиною, Великим Учителем».

До вищесказаного додаю: так само, як і для багатьох-багатьох українців, зокрема закарпатців...

Олександра Свеженцева,
студентка
відділення журналістики.

У 2022 році здійснено 366 закордонних відряджень студентів, аспірантів, науково-педагогічних та наукових працівників УжНУ до Словаччини, Польщі, Угорщини, Румунії, Чехії, Хорватії, Німеччини, Кіпру, Австрії, Італії, Литви, Португалії, Франції, Болгарії, Іспанії, Словенії, Великої Британії, Греції, Ізраїлю, Ірландії, Канади, Латвії, США, Швейцарії...

Екологічна місія студентів-біологів

Для біологів першого та другого курсів літня навчально-польова практика з ботаніки та зоології стає справжнім ключем до розуміння природи. Це не просто черговий етап здобування знань, а можливість опанувати необхідні для професії навички. Молодь засвоює методи планування досліджень, навчається користуватися визначниками для ідентифікації видів рослин і тварин у природному середовищі, збирає та обробляє біологічні зразки, вивчає природу Закарпаття.

Цьогоріч практика складалася з двох частин. Тривала з 27 травня до 23 червня. Спершу – в Ужгороді та околицях, де студенти знайомилися з флорою та фауною низинного Закарпаття й передгір'я; відтак – на базі біологічного стаціонару в селі Колочава на Хустщині. Зокрема, сюди біологи вирушили під керівництвом доцентів Романа Кіша та Оксани Станкевич-Волосянчук. Упродовж тижня юнаки й дівчата досліджували мальовничі Карпати, вивчаючи унікальну флору та фауну.

Майбутні біологи могли побачити різноманітність ендемічних

видів, що населяють Карпати: від лишайників і вищих рослин до амфібій, плазунів, птахів. Ще відвідали екологічний візит-центр Національного природного парку «Синевир», де дізналися про його мешканців, визначні місця, музеї, архітектурні пам'ятки, побували на сфагновому оліготрофному болоті Глуханя.

Після насичених наукових екскурсій та самостійних досліджень природи студенти насолоджувалися спільним дозвіллям: готували їжу на вогні, ділилися враженнями, вивчаючи зібрані матеріали...

Марина Шекмар,
студентка
відділення журналістики.

Можливості в «YouthHub»

В одному з гуртожитків створили місце, де молодь може відпочити від навчання, відволіктися від буденності. Ідеться про центр «YouthHub». Ініціативу реалізували разом із ГО «Молодіжна платформа» у межах програми «Розвиток потенціалу молоді в західних областях України» з участю УжНУ, про що «Погляд» уже раніше інформував.

Центр працює з понеділка до п'ятниці з 14:00 до 20:00. Сюди студенти можуть приходити працювати. А заходи відбува-

ються двічі-тричі на тиждень. Вони різноманітні: про бізнес, медіа-, фінансову грамотність тощо. Також є вечори настільних ігор (одні з найпопулярніших), арттерапія...

Аби долучитися до активностей, які тут пропонують, шукайте «YouthHub» у соцмережах. Ще в просторі є змога організувати власні заходи. Тож якщо маєте ідеї – звертайтеся до працівників молодіжного центру.

Ольга Коровська,
студентка
відділення журналістики.

Як зробити гуртожитське життя комфортним із першого дня?

«Які б речі ви порекомендували взяти в гуртожиток тим, хто поселиться вперше?» Саме на це запитання я попросила відповісти студентів різних факультетів, котрі проживають у гуртожитку № 4.

Найпоширенішими рекомендаціями були: подушка, ковдра, матрац, щоб бути впевненими в якості та почуватися комфортно; зручний домашній одяг, тапочки для кімнати та гумові для душі; засоби гігієни; аптечку (лише з найнеобхіднішими медикаментами); побутову хімію, віник, швабру для прибирання ванної та власної кімнати; посуд; чайник та подовжувач (тому що лише це дозволено брати з електроприладів у гуртожиток); таз – може стати в пригоді на

випадок відсутності гарячої води або світла; контейнери для компактного зберігання (і звільнення простору) та захисту речей від шкідників.

Крім того, наші респонденти дали ще чотири основні поради, що мали б допомогти першокурсникам: 1) намагайтеся налагодити добрі стосунки із сусідами; 2) не бійтеся нових знайомств; 3) дбайте про чистоту; 4) не вступаєте в суперечки з комедантами та охороною.

Вірю, вищеназвані поради допоможуть швидше адаптуватися в новому середовищі та запастися найнеобхіднішим. Принаймні на деякий час. Уда-лого поселення!

Кароліна Попович,
студентка
відділення журналістики.

Всебічно обдарована колегиня

До ювілею доцентки Тетяни Росул

За час існування Ужгородський національний університет пройшов довгий шлях поступу й зараз перебуває в п'ятнадцятій кращій вишів України. Це – завдяки працівникам: асистентам, викладачам, доцентам, науковим співробітникам, очільникам кафедр, директорам інститутів, проректорам та ректорам. У пропонованому дописі згадаємо кандидатку мистецтвознавства, доцентку, музикознавицю, членкиню Національної спілки композиторів України Тетяну Росул. І привід є: вона зустрічає ювілей.

Тетяна Іванівна народилася 6 липня 1974 року в мальовничому селі Лохово Мукачівського району Закарпатської області в сім'ї службовців. Родинна атмосфера сприяла формуванню поваги до старших, до національних традицій, відповідального ставлення до праці, допитливості. У 1975-ому батьки переїхали до обласного центру, відтак Тетяна навчалася в Ужгородській ЗОШ № 5. Улюбленими предметами були математика, хімія, зарубіжна література й, звичайно, музика. Після закінчення 8 класу дівчина вступила до Ужгородського державного музичного училища (тепер – музичний фаховий коледж) імені Д.Є.Задора на спеціальність «Теорія музики», яке закінчила в 1993 р. Згодом настала нова професійна вершина – історико-теоретичний факультет Львівського вищого музичного інституту (тепер Львівська національна музична академія) імені М.В.Лисенка. Диплом отримала 1998 року. Як згадує ювілярка, їй поталанило з прекрасними фахівцями: в училищі це – Людмила Мокану (музична культура), Наталія Олійник (сольфеджіо, гармонія), в інституті – професор Ярема Якуб'як, котрий вив музично-теоретичні системи та керував дипломною роботою, професорка Любов Кияновська, яка викладала історію музики. Саме ці педагоги стали для Т.Росул прикладом працелюбності, сумлінності, відповідальності, взаємоповаги й гідності – базових принципів майбутньої професійної діяльності.

Після закінчення музичного училища Тетяна Іванівна розпочала писати педагогічну біографію. У січні 1993-ого стала викладати в Тарновецькій дитячій школі мистецтв, що в Ужгородському районі. Потім деякий час працювала методисткою методкабінету в мистецьких навчальних закладах управління культури Закарпатської обласної державної адміністрації. Згодом було Ужгородське державне музичне училище імені Д.Є.Задора (1999–2005) та кафедра музичної педагогіки Мукачівського державного університету (2005–2010). У двох останніх закладах Т.Росул викладала світову музичну культуру, сучасну західноєвропейську музику, основи музичної критики, методику викладання музичної культури; історію західноєвропейської музики, історію української музики, сучасну музику, історію української та зарубіжної художньої культури, історію художніх стилів, історію та теорію музично-виконавського мистецтва, музичну інтерпретацію. Робота приносила неабияке задоволення, але педагогиня вирішила зробити новий кардинальний крок у житті – і у вересні 2010 р. перейшла трудитися в Ужгородський національний університет. Спочатку працювала на кафедрі філософії (2010–2012), згодом – на кафедрі історії України (2012–2019), а з 15 січня 2019 року – доцентка кафедри археології, етнології та культурології факультету історії та міжнародних відносин. Тут викладає (чи викладала) курси: історію української культури, методику й організацію наукових досліджень, загальну теорію мистецтва, методику викладання культурологічних дисциплін, культуру середньовічного Сходу, етику ділового спілкування, педагогічну риторику, історію кіно та телебачення, історію музичного мистецтва, історію літератури.

Насамперед наголошу на тому факті, що колега чудово знає матеріал курсів, методику їх викладання, вікові особливості студентів. Уміє найскладніші теми подати в доступній формі, постійно вдосконалює педагогічну майстерність, прагне зацікавити здобувачів інтерактивними методами чи творчими проектами для того, аби розкрити потенціал молоді. Під керівництвом Т.Росул здобувачі фаху виступили на понад 50 наукових конференціях різного рівня. Вихованці з великою повагою ставляться до Тетяни Іванівни.

Свій значний педагогічний досвід колега зафіксувала в чималій кількості навчально-методичних праць. Серед них згадаю методичні рекомендації з курсів «Історія української культури» (2011), «Релігієзнавство» (2011), «Історія музичного мистецтва»

(2021), «Історія кіно та телебачення» (2021), «Методика викладання культурологічних дисциплін у школі» (2021) тощо. Видання мають значний попит серед студентства. А ще акцентую: колегиня була співавтором навчального посібника з історичного екскурсовознавства «Екскурсії Ужгородом» (Ужгород, 2017).

Т.Росул – зі значним організаційним досвідом удосконалення роботи мистецьких навчальних закладів області. Нагадаю, що деякий час працювала в управлінні культури Закарпатської обласної державної адміністрації (1993–1999). Тут займалася організацією й проведенням обласних методичних семінарів та курсів підвищення кваліфікації викладачів шкіл естетичного виховання, обласних олімпіад, конкурсів виконавської майстерності, наданням методичної допомоги школам в організації навчально-виховного процесу, атестацією педпрацівників і шкіл естетичного виховання, затвердженню навчальних програм, матеріалів для шкіл естетичного виховання тощо. До обов'язків ставилася дуже сумлінно, уміло поєднувала адміністративну й творчу діяльність. Згодом цей досвід знадобився в організації міжнародних конкурсів юних піаністів Анатолія Затіна, які успішно відбулися в 2001, 2003 та 2005 роках, об'єднавши юних музикантів із 12 країн. На конкурсі Т.Росул виконувала обов'язки члена оргкомітету й секретаря журі, була нагороджена подякою посольства Мексики в Україні.

Тепер про колегиню як про науковицю. У 1998 р. вступила до аспірантури Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім.М.Т.Рильського. Разом із науковим керівником, доктором мистецтвознавства, академіком НАН України Олександром Костюком було обрано тему кандидатського дослідження – «Музичне життя Закарпаття 20–30-х років ХХ століття». Аспірантка з головою поринула в роботу. Насамперед вивчила ті праці, у яких так чи інакше висвітлювалося музичне життя краю. Потім ґрунтовно опрацювала крайову періодику. Згодом перейшла до роботи в Державному архіві Закарпатської області. Тут наполегливо працювала, відшукуючи необхідну інформацію. Зокрема, у таких фондах, як: «Правління культурно-просвітницького товариства ім.О.Духновича», «Правління культурно-просвітницького товариства «Просвіта», «Реферат освіти Підкарпатської Русі», «Ужгородське жупанське управління», «Магістрат міста Мукачеве», «Мукачівське жупанське управління», «Берегівське жупанське управління» тощо.

Результатом першого етапу дослідницької праці стала монографія «Музичне життя Закарпаття 20–30-х років ХХ століття» (Ужгород, 2002). Тут докладно охарактеризовано історичні передумови та шляхи становлення культури Закарпаття, розкрито особливості музично-концертного життя Підкарпатської Русі, окреслено вектори становлення музичної освіти в краї, виокремлено здобутки музичної фольклористики, проаналізовано творчість композиторів Срібної землі. Дослідниця впевнена, що входження краю до складу Першої Чехословацької Республіки позитивно вплинуло на розвиток, зокрема й на музичне життя Закарпаття. І це авторка доводить конкретними фактами. Із того часу проблематика музичного краєзнавства посіла вагоме місце в науковій діяльності Т.Росул. Згодом до кола наукових інтересів додалися актуальні питання музичної педагогіки, філософії, естетики, культурології.

На початку липня 2003 року успішно захистила кандидатську дисертацію та здобула науковий ступінь кандидата мистецтвознавства, у 2013 р. – учене звання доцента. Колегиня продовжує активно займатися науковими пошуками, систематично виступає на конференціях. У 2019-ому закінчила докторантуру на кафедрі археології, етнології та культурології УжНУ, обравши для дослідження тему «Культурно-комунікативний простір міст Закарпаття ХХ–ХХІ століття». У фокусі дослідницького інтересу докторантки – складові урбаністичної культури, їхнє співвідношення із соціокультурним простором міста, темпоральні й духовні аспекти міського життя, чинники формування, функціонування, розвитку культурно-мистецької сфери нашого регіону тощо. Імовірно, роботу над докторською дисертацією загальмувала акредитація освітніх програм факультету, бо тепер, відповідно до вимог, необхідно публікувати фахові статті з дисциплін, які викладає педагог. Але вірю, що все буде добре.

Крім того, Тетяна Іванівна успішно співпрацює з довідковими виданнями. Маю на увазі передусім «Українську музичну енциклопедію», «Діячі української музичної культури у світі (ХІХ – ХХІ століття): Біобібліографічний довідник», «Енциклопедія Закарпаття: визначні особи ХХ століття», «Календар краєзнавчих пам'ятних дат Закарпаття на ... рік: Рекомендаційний бібліографічний покажчик» тощо. У згаданих виданнях колега опублікувала понад 60 наукових розвідок. Це – матеріали про солістів, композиторів, диригентів, драматургів, органістів та інших.

Ще варто наголосити, що Т.Росул була співавторкою видань «Ой видно село: Народні пісні Арданова Іршавського району Закарпатської області» (Ужгород, 2003) та «Пісні Іршавщини» (Ужгород, 2005), у яких виконувала важливу роль – розшифрувала мелодії вміщених пісень, чим долучилася до збереження музичної культури Закарпаття для майбутніх поколінь.

Колегиня – активна й у громадській роботі. Упродовж 2000–2015 років провела понад 60 лекцій-концертів у залі Закарпатської обласної філармонії та в інших установах; на обласному радіо записано програми про видатних діячів музичної культури Закарпаття: К.Матезонського, П.Милославського, Д.Задора, А.Задора, І.Мартона, Є.Шерегія та інших. За 2013–2018 рр. пані Тетяна була заступницею декана факультету з виховної роботи, також є академнаставницею, систематично проводить виховні заходи з групами. Саме Т.Росул завдячуємо організацією багатьох факультетських заходів: Дня першокурсника, Дня Геродота, які запам'яталися студентам на все життя, а також вечора до 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка (2014), вечора до 75-річчя відомого письменника, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Петра Скунця (2017), творчої зустрічі з братами Дмитром та Віталієм Капрановими, ювілейного вечора до 70-річчя заснування факультету (2015). Цей перелік є значно більшим.

Сумлінна й наполеглива праця Т.Росул була помічена, частково відзначена. Колегиня стала членкинею Національної спілки композиторів України (2001). Була триразовим лауреатом обласної премії імені Д.Є.Задора в номінації «Музикознавство» (2002, 2008, 2022). Діячку нагороджено почесною грамотою Закарпатської обласної ради (2003), почесною грамотою управління освіти і науки Закарпатської ОДА (2007), подякою облдержадміністрації (1999), подякою управління культури ОДА (2003), подякою Закарпатської обласної філармонії (2011), подякою Ужгородського національного університету (2016) та різними грамотами. Але для ювілярки найголовніше – шана й повага людей. І для цього вона невпинно працює.

Т.Росул підійшла до важливого ювілею з вагомими успіхами в музичному мистецтві, педагогіці та історії. Має також немало планів. Тож усім колективом бажаємо іменинниці доброго карпатського здоров'я, щастя, добробуту, творчого натхнення, оптимізму, мирного неба на многії та блажії літа!

Микола Олашин,
кандидат історичних наук.

Із віршів про маму...

З тобою – тільки уві сні,
На жаль. Але тепер – відверто
І донька, і нестримний син;
Обоє, поруч й без концертів...
Ми ображались. Ти – ще більше.
Тепер – підказуєш: у вірші,
У погляді на щось. У думці.

Але чомусь – у тій же хустці...

Із фотокартки усміхається
дівчисько,
Якій попереду весілля, й ми
в колісці.
Село і місто, і служіння,
і ремонт.

Десятиріччями – оглушні
гами, ноти.
Підхожу, а волосся зібране
сріблясте:
Ще зранку пореається мама,
очі – ясні
І нестаріючі, неначе
з фото класу.

Як і сини, син десь далеко
за кордоном.
Дзвінка чекає мати, ходить
з телефоном.
І сподіваннями напружені
години.
Їй щось говорять-повер-

таються рослини.
А мама доброю молитвою
пророчою –
За дальню долю, за таланисту
шепоче
Так, як бажала б щастя, якщо
був би – й поруч...
Євгеній Юхниця.

Джавед Усман про себе, навчання й не тільки

Життя студента з Пакистану в інтерв'ю

Уже не перший рік УжНУ є закладом, у якому навчаються не лише українці, а й гості з різних країн. Значною мірою іноземці зосереджені на медичному факультеті № 2. З одним із таких здобувачів фаху мені вдалося поспілкуватися. Знайомтеся: Джавед Усман – на час розмови третьокурсник, громадянин Пакистану. Поки навчається онлайн, але 2 місяці провів у стінах університету. В інтерв'ю я розпитала щодо процесу навчання та адаптації в нашій країні.

– Чому Ви обрали саме Ужгородський національний університет?

– Я обрав УжНУ через його виняткові якості, такі як акредитація, якісна освіта, доступність, міжнародне співтовариство, англійські програми й безпека.

– Як адаптувалися в перші місяці навчання в нашій державі?

– Після прибуття до України хвилювався щодо того, як адаптуюсь у новому середовищі, тому що вперше жив сам у чужій країні та в гуртожитку. Як тільки прилетів сюди, зрозумів: мені доведеться зіткнутися з мовним бар'єром. Однак завдяки підтримці доброзичливих людей почувався спокійно. Також у гуртожитку знайшов нових друзів, котрі допомогли пристосуватися й позбутися відчуття самотності.

– Чому онлайн-навчання?

– Ескалація війни в Україні викликала занепокоєння в батьків. Це вплинуло на рішення продовжити навчання онлайн.

– Із якими труднощами зіткнулися в навчанні?

– В інтернет-навчанні я маю деякі проблеми, зокрема відсутність практичного досвіду, обмежене спілкування з викладачами та колегами, а також певні технічні складнощі. Попри це, мені подобається. Предмет, який обожнюю, – мікробіологія. Зокрема, через дослідження різноманітних мікроорганізмів, вивчення їхнього патогенезу, лікування та з погляду загального значення названої дисципліни.

– Чи плануєте в майбутньому повернутися до України?

– Я хотів повернутися, щоб скласти «КРОК» в Ужгороді, проте логістичні труднощі завадили отримати транзитну візу. Але планую приїхати до України на четвертому курсі, щоб продовжити навчання офлайн.

– Які плани після отримання диплома?

– Хочу повернутися до своєї країни та скласти ліцензійні іспити, аби розпочати медичну практику. Моя конкретна сфера роботи залежатиме від можливостей та вподобань.

– Що найбільше Вас вразило в Україні?

– Мене вразила гостинність українського народу, який тепло зустрів традиційними стравами, напоями та щирістю. Незабутнє враження залишила краса природи. А ще – багата історія країни, що ми теж вивчали.

Р. С.: Також Усман розповів про звичаї Пакистану. До прикладу, важливим є фестиваль Басант. Це – весняне свято, яке відзначають переважно в провінції Пенджаб, зокрема в Лахорі. Воно поєднує в собі змагання повітряних зміїв, традиційну музику, танці й застілля. Про-

те в останні роки фестиваль був в обмеженому форматі через питання безпеки, пов'язані з повітряними зміями.

Кароліна Попович,
студентка
відділення журналістики.

«Кліо» на Закарпатті й за Карпатами

Дещо з наукової діяльності молодих істориків

27 травня УжНУ був представлений на XIV Міжнародній конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Дні науки-2024». Захід відбувся в Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка з ініціативи Ради молодих уче-

них історичного факультету й був приурочений до 190-річчя закладу. А ще під час зустрічі Студентське наукове товариство «Кліо» і Студентська рада факультету історії та міжнародних відносин УжНУ підписали договір про співпрацю в

межах студентського наукового проекту «Wind of changes» Це – один із багатьох кроків, які здійснює актив ФІМВ для налагодження контактів між альма-матер та університетами України. Помітних зусиль докладає вже згадане СНТ «Кліо» як спільнота молодих дослідників-істориків. Заснована в 2009 р., наразі налічує 20 осіб з оформленим членством.

Кооперація з іншими закладами та залучення здобувачів освіти до науково-освітніх проектів регіонального, національного та міжнародного масштабів є важливими напрямками роботи, закріпленими в статуті. Голова товариства, студентка 4 курсу спеціальності «Середня освіта. Історія» Іванна Бабинець зазначає: наведення мостів із партнерами сприяє розвитку об'єднання й виводить його на новий рівень.

Крім того, очільниця розповіла про досягнення: «Коли мене обрали, я поставила собі за мету відродження наукової діяльності спільноти офлайн. До цього часу ми, звісно, організували заходи дистанційно, проте живе спілкування забезпечує формат безпосередньої дискусії та емоційну комунікацію між учасниками. Промайнуло п'ять місяців – і налагодили тісну співпрацю зі студентськи-

ми науковими товариствами з різних українських вишів. Так, 5 квітня нашу міжнародну наукову конференцію відвідала молодь із Києва, Львова, Острога, Запоріжжя, Дніпра, Івано-Франківська, а також колеги з Румунії, Польщі, навіть Мексики. Сподіваємося, що імпульс цього динамізму буде збережений і розвинений».

Сергій Ганус, академічний куратор СНТ «Кліо», старший викладач кафедри модерної історії України та зарубіжних країн, поділився спогадами й баченням студентської науки на факультеті. Згадує, що активність здобувачів освіти завжди була помітною: у 1990 р. очолював ним студентське наукове товариство істориків організувало конференцію. Гостею стала, зокрема, Маргарита Араджіоні, провідна наукова співробітниця Інституту сходознавства ім. А.Кримського НАН України, яку він зустрів на XXV Сходознавчих читаннях Агатангела Кримського в 2022 р.

Наставник зазначив, що з 2017 р. (а саме тоді взявся допомагати вмотивованій спільноті), були апробовані різні формати діяльності: тематичні симпозиуми, семінари зі спеціальних історичних дисциплін, які дозволяють відшліфувати фахову ерудицію, відзначення пам'ят-

них дат, ювілеїв. Обмеження, пов'язані з пандемією, негативно вплинули на функціонування об'єднання, перевели його в онлайн-режим. Однак цього року студенти відновили потенціал накопиченого досвіду й опанували нові форми та напрями діяльності. Наприклад, така родзинка, як наукові пікніки, дозволяє поєднати корисне з приємним. Торік удалося організувати подібний захід на музейних та меморіальних об'єктах Львова, а в Міжнародний день музеїв 18 травня – у саду художника Андрія Коцьки.

Утім, енергія учасників та їхній інтерес спрямовані передовсім на справи, що стосуються спільноти рідного факультету та університету. Товариство допомагає молодим історикам прокласти дослідницький шлях і покращити здібності, організує літературні вечори, квести. Члени «Кліо» апробують перші наукові розвідки на сторінках збірника студентських наукових праць «Актуальні питання історії та міжнародних відносин: минуле та сучасність. Серія: Історія». Також очічі можуть знайти в соціальних мережах об'єднання подкасти, які популяризують історію Закарпаття.

Софія Скиба,
«Погляд».

Літні плани

Настав чудовий час, щоб відпочити від навчання, подорожувати, здобувати нові знання та займатися улюбленими справами. Я спробувала дізнатися, як молодь УжНУ планує провести вакації...

«Після захисту бакалаврської роботи та державних іспитів набиратимуся сил для наступного семестру. Із родиною хочемо відвідати нову країну, а ще піти на пікнік у гори; із друзями – на концерт. Ще планую приділити більше уваги написанню власних творів і вивченню англійської мови на додаткових курсах. Якщо з'явиться можливість, залюбки долучуся до міжнародних мо-

лодських тренінгів, як минулого літа в Польщі», – каже Іванна Бабинець, студентка факультету історії та міжнародних відносин.

«Цього літа я хочу подорожувати, насолоджуватися літературою та природою. Було б добре ще зайнятися якоюсь громадською діяльністю. І звісно, просто відпочивати з друзями», – так окреслив свої задуми Артур Сегеді, котрий навчається на біологічному факультеті.

«Упродовж навчального року мені часто бракує часу на особистісний розвиток. Літні канікули дозволяють повністю зануритися в улюблену справу та насолоджуватися процесом. Нині мене

цікавить розробка мобільних застосунків для «Android» за допомогою «Kotlin». Проходитиму проектно-технологічну практику в компанії «PetersonApps». Після цього хочу продовжити здобувати знання разом із друзями, які вже працюють у нашій галузі. Крім професійного розвитку, для мене важливим є активний відпочинок. Планую подорожувати рідним краєм, відкриваючи нові місця. На липень шукаю приятелів для наметових вилазок далеко від міста. Також хочу з друзями відвідати Львів, Тернопіль та інші міста Західної України», – захоплює розповів Володимир Орел, студент факульте-

ту інформаційних технологій. «Літо – час для розвитку й можливість заробити. Я планую працювати у сфері обслуговування. Також хочу піти на курси програмування та вивчити РНР, щоб надалі могли працювати в цій галузі», – зазначила Марія Бабич із факультету математики та цифрових технологій.

«Планую знайти роботу, щоб заробити грошей на наступний семестр. Також хочу максимально відпочити від університету й побудувати плани майбутньої діяльності на факультеті», – прокоментував Анатолій Мироник, який навчається на факультеті суспільних наук.

Що ж, улітку молодь УжНУ має амбітні та різноманітні плани: від подорожей і активного відпочинку до професійного розвитку та самовдосконалення. Кожен прагне використати цей час максимально продуктивно, здобути нові враження й навички, які стануть у пригоді в подальшому житті. Незалежно від поставлених завдань, головне – накопичувати якомога більше позитивних емоцій і натхнення для нових звершень. А ЗСУ дякуємо за таку можливість в умовах воєнного стану.

Сніжана Безкровна,
студентка
відділення журналістики.

Про навчання на факультеті математики та цифрових технологій

Студентське життя зазвичай насичене. Отож я попросила випускників 4 курсу факультету математики та цифрових технологій Марину Микоряк (на фото – ліворуч) і Костянтина Чіку, а також Софію Мудренко (закінчила 3 курс) розповісти про навчання й плани.

Виявилось, мої співрозмовники відвідали чимало подій, IT-компаній, здійснили поїздки в Анталовці. Водночас наполегливо здобували знання, покращували навички під час практик. Так, Марина мала досвід роботи з цікавою новітньою системою, що оцифровує документи для студентів, а Костянтин проходив виробничу практику в компанії, де зарекомендував себе й став працювати. Софія стажувалася в IT-компанії.

Навчання на факультеті

кожному вже дало щось своє. Марині – уміння аналізувати, уявляти й розширювати власні можливості, навички розв'язувати задачі. Костянтину – логічне мислення, уважність та терпіння. Софії – посидючість, терпіння, уміння аналізувати.

Костянтин та Марина хочуть продовжити навчання в магістратурі за своєю спеціальністю. Софія ж після завершення 4 курсу хоче вступати на іншу спеціальність.

Студенти порадили майбутнім колегам у перших семестрах особливо добре вивчати всі предмети: до них доведеться постійно повертатися. Важливо також учасно виконувати роботи, ходити на пари та найголовніше – із повагою ставитися до викладачів. Якщо щось не зрозуміло –

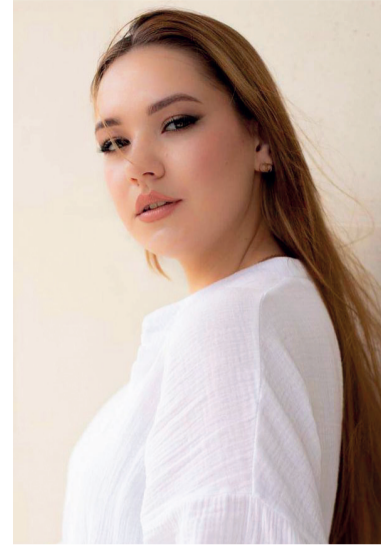
звертатися до них по допомогу.

«Математика – не щось нереальне, однак потрібно розуміти, що зі складністю приходять і можливості. Будьте

впевнені в собі – і все вийде!» – наголосила М.Микоряк.

Студенти підсумовують: в УжНУ навчилися багато чого, що знадобиться не лише в про-

фесійній діяльності, а й у житті загалом.

Кароліна Попович,
студентка
відділення журналістики.

Допоміжний елемент істориків

Людині часто важко запам'ятати важливі дати. Іноді ми забуваємо елементарну інформацію чи губимося в днях...

Чи задумувалися ви над тим, як історики тримають у голові таку кількість дат і подій? Для цього я поспілкувалася зі студентами й випускниками факультету історії та міжнародних відносин УжНУ. Так, колишня здобувачка фаху Галина Гичка вважає, що всі дати запам'ятати неможливо, хіба що у вас феноменальна пам'ять. Однак молоді не здається й придумують різні способи, аби полегшити життя. Дівчина поділилася своїми методами запам'ятовування дат, до яких долучилися Анна Мельник, студентка 4 курсу, та Михайло Лендел, студент 2 курсу.

За словами Анни, вона пов'язує дату із чимось днем народження або ж пам'ятною подією для України. Наприклад, 28 червня 1996 року – День Конституції України, а також 28 червня 1919-ого було підписано Версальський мирний договір.

Схожий спосіб озвучила Галина: методика полягає у виокремленні базових подій та запам'ятовуванні ключових моментів. Наприклад, якщо Друга світова війна тривала 4 роки, то важливо визначити вагомий події цього періоду. Для кращого розуміння методу співрозмовниця рекомендує прочитати «Глобальну історію» Ярослава Грицака. Анна додала ще програму «Quizlet», у якій за допомогою гри запам'ятовувати весело та легко. Цікавим чином учить дати Михайло: читає складну наукову літературу (так дізнається більше інформації про подію).

Тож можна підсумувати, що кожен шукає свої методи та вигадує легші варіанти запам'ятовування дат.

«В історії найголовніше розуміння причинно-наслідкових зв'язків, а дата – допоміжний елемент, щоб краще розуміти хронологію подій», – додала Г.Гичка.
Аліна Турок,
студентка
відділення журналістики.

«Чим більше мов ти знаєш, тим більше можливостей у житті»

Онлайн-зустріч з Олексієм Зенякіним

20 червня відділ міжнародних зв'язків організував онлайн-зустріч з Олексієм Зенякіним. Олексій – здобувач ступеня доктора філософії в Харківському національному педагогічному університеті ім. Г.Сковороди, заступник начальника відділу міжнародного протоколу в Департаменті міжнародного співробітництва Харківської міської ради. Спікер презентував матеріал англійською мовою, коментуючи українською. Тему розмови присвятив ролі іноземної мови в реалізації міжнародних проектів. Під час зустрічі викладачі та студенти дізналися, чому саме англійська мова є такою важливою для комунікації.

«Хто знає, яка буде наступна мова міжнародного спілкування? Але мені хочеться, щоб це була саме українська», – наголосив Олексій. Проте чим більше мов ми знаємо, тим більше можливостей маємо в житті.

Прагнемо зробити наше спілкування ефективним, і саме знання різних мов дозволяє нам цього досягти.

Слухачі цікавилися роботою спікера та його професійним досвідом. Зокрема, запитували, як вивчити іноземну мову. Олексій акцентував на кількох ключових моментах...

1. Визначитися з метою вивчення мови: навіть якщо конкретної мети немає, знання мови сприятиме розвитку. Важливо насолоджуватися процесом навчання.

2. Практика через медіа та комунікації: дивитися фільми англійською мовою, читати принаймні одну книжку на семестр і найголовніше – комунікувати з іноземцями. Олексій радить проєкт «Future Perfect», який можна активувати через «Дію» у застосунку «Промова». Там щотижня в суботу є змога долучитися до безкоштовних онлайн-клубів.

3. Не боятися говорити, бо навіть іноземці, які вивчають українську, не говорять відразу без помилок. «Боріться – поборете, і навіть у мовах», – мотивує Олексій.

4. «Або кажи правильно, або не кажи взагалі. Це твердження я не підтримую, – наголосив спікер, наводячи приклади зі свого досвіду: розумні люди не вимагають ідеального знання мови від тих, хто не є її носієм».

5. Не соромтеся перепитати або попросити перефразувати речення. Усі ставляться толерантно до цього, і таким чином ви уникнете непорозуміння.
Захід завершився позитивними відгуками від студентів та викладачів. А також О.Зенякін порекомендував кілька робіт, зокрема книжок, для глибшого ознайомлення з темою розмови.
Марина Шекмар,
студентка
відділення журналістики.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті УжНУ за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці нашої газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

Незбалансоване харчування

Дуже часто університетське життя асоціюється з безкінечним навчанням. Та серед турбот і обов'язків нерідко страждає харчування. Студенти не можуть приділити достатньо часу для належного прийому їжі. Перекуси стають єдиним варіантом, а раціон не завжди збалансований. Це підтвердило й опитування 70 здобувачів фаху Ужгородського національного університету, які проживають у гуртожитку №4. Згідно з отриманими даними, майже половина юнаків і дівчат (45 %) визнали, що іноді не мають достатньо часу для збалансованого харчування. Крім того, 28 відсотків пе-

реважно їдять не завжди, як слід, і лише 7% переконані, що їхній раціон є нормованим.

Причин, які призводять до нестачі часу для харчування, декілька. Більша частина опитаних (51 %) наголосили на розкладі занять. Завдання, лекції, практичні роботи та інші обов'язки можуть забирати багато годин, а решти дня обмаль для готування та споживання здорової їжі. Крім того, фінансові обмеження також відіграють важливу роль. Багато хто (61 %) визнав: недостатній бюджет обмежує у виборі їжі. Також 74 % відчують, що умови для приготування страв у гуртожитку впливають на харчові звички.

Отже, результати опитування підтверджують існування проблеми, пов'язаної з харчуванням університетської молоді. Отож питання потребує уваги та пошуку ефективних рішень. Утім, є й оптимізм: здобувачі фаху свідомі щодо здорового способу життя та харчування й мають бажання змінити звички. А в якості вирішення проблеми пропонують і такі шляхи, як оптимізація розпорядку дня, швидке приготування нескладних здорових страв, домовлятися спільно куховарити тощо.

Марина Шекмар,
студентка
відділення журналістики.

АНЕКДОТИ

Була сьогодні в психолога. Розповіла про своє життя. Плакав. Ледве заспокоїла...

Отак доволі часто буває: поставиш улюблену пісню на будильник... І все, немає більше улюбленої пісні...

Якщо твої справи йдуть не так, як ти хочеш – дай їм проїти! Це... не твої справи!

– Яка в тебе самооцінка?
– Так собі. Ми, генії, – народ простий.

Для тих, хто має довгий язик, на пошті є вакансія клеїти марки!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 1389. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 2.07.24. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52–27–37, 067–350–17–94. Наклад – 1000 примірників. Формат А3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: М.Б.Гараздій.

Головний редактор:
В.Ю.Тарасюк.

Художній редактор:
С.Ю.Скиба.

Коректор:
М.Б.Гараздій.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.